

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНА ТА ПРАВОВА СИСТЕМА УКРАЇНИ В ЦИФРОВУ ЕПОХУ: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 22 квітня 2026 року

Том 1

Одеса
2026

УДК 34:004:316.4(477)
С 70

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 23.04.2026 р.)*

За загальною редакцією академіка **С. В. Ківалова**

**С70 Соціально-політична та правова система України в цифрову епоху: сучасні виклики : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 22 квітня 2026 р.) / заг. ред. С. Ківалова ; НУ «Одес. юрид. академія». – Одеса : Фенікс, 2026. – Т. 1. – 704 с.
ISBN 978-617-8763-15-2**

Матеріали конференції узагальнюють результати наукових досліджень і практичних напрацювань учених, фахівців та представників професійних спільнот, виконаних в умовах воєнного часу та глибоких суспільних трансформацій.

У збірнику представлено широкий спектр наукових розвідок і практико-орієнтованих досліджень, що охоплюють актуальні проблеми публічного та приватного права, функціонування держави, судової та правоохоронної системи, а також трансформації суспільних процесів у цифрову епоху. Значну увагу приділено питанням адміністративного, фінансового, конституційного, міжнародного, морського та митного права, а також сучасним викликам у сфері кримінального права, кримінального процесу, криміналістики та оперативно-розшукової діяльності.

Окремі наукові секції присвячені проблемам удосконалення судоустрою, діяльності прокуратури, адвокатури та інших правоохоронних органів, розвитку трудового права і права соціального забезпечення, а також реформуванню цивільного, господарського, земельного, екологічного та енергетичного права. Збірник відображає також міждисциплінарний характер сучасних досліджень, охоплюючи питання філософії права, світових соціально-політичних процесів, соціології та психології, економіки та підприємництва в умовах війни і повоєнного відновлення. Важливе місце посідають дослідження у сфері інформаційних технологій, кібербезпеки, штучного інтелекту та математичного моделювання як ключових чинників забезпечення національної безпеки.

Крім того, у збірнику висвітлено проблематику педагогіки, лінгвістики права, перекладознавства, журналістики, фізичної та військової підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник розрахований на науковців, викладачів, здобувачів вищої освіти та практиків у галузях права, економіки, соціології, психології, політології, інформаційних технологій і суміжних дисциплін.

УДК 34:004:316.4(477)

Відповідальний за випуск професор **М. Р. Аракелян**

Матеріали видано в авторській редакції.

ISBN 978-617-8763-15-2

© НУ «Одеська юридична академія, 2026
© Автори статей, 2026

Ігнатова Анастасія Сергіївна

МОВНІ ПРАВА У СУДОЧИНСТВІ: РОЛЬ РЕЄСТРУ ПЕРЕКЛАДАЧІВ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ПРАВ
НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН. 173

Козирь Дмитро Валерійович

ЄВРОПЕЙСЬКА ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНИ: ЯКИМ МАЄ БУТИ МАЙБУТНЄ? 177

Бугаєнко Каріна Вікторівна

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ЖИТТЕВОГО ЦИКЛУ КОНСТИТУЦІЇ АРАБСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ ЄГИПЕТ .. 181

Матковський Микита Сергійович

ВІДНОВЛЕННЯ ПРАВА НА ДОСТУП ДО ІНФОРМАЦІЇ ПІСЛЯ ВІЙНИ: КОНСТИТУЦІЙНІ
ВИКЛИКИ 183

Ваньчак Марта Володимирівна

«ГАЛЮЦИНАЦІЇ» ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ЯК ЗАГРОЗА КОНСТИТУЦІЙНИМ ПРИНЦИПАМ
СУДОЧИНСТВА 185

Шлентов Юрій Сергійович

ПРАВО НА ДОСТАТНІЙ ЖИТТЄВИЙ РІВЕНЬ У РІШЕННЯХ КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ
УКРАЇНИ 188

СЕКЦІЯ 5. МІЖНАРОДНЕ ПРАВО ТА БЕЗПЕКА, ПРАВА ЛЮДИНИ Й МІЖНАРОДНО-ПРАВОВА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ У ХХІ СТОЛІТТІ

Бехруз Хашматулла

ТРАНСФОРМАЦІЯ НАЦІОНАЛЬНИХ ПРАВОВИХ СИСТЕМ В ЦИФРОВУ ЕПОХУ 191

Аракелян Мінас Рамзесович

ТРАНСФОРМАЦІЯ ПРАВОЗАХИСНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ КРИЗ. 193

Белогубова Оксана Олександрівна

ЕНЕРГЕТИЧНА ДИПЛОМАТІЯ ЄС: МІЖНАРОДНИЙ ТА РЕГІОНАЛЬНИЙ ВИМІР. 196

Грушко Мальвіна Валеріївна

ЮРИСДИКЦІЯ МІЖНАРОДНОГО КРИМІНАЛЬНОГО СУДУ ЩОДО ЗЛОЧИНУ ГЕНОЦИДУ:
ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ТА ПОЛІТИЧНІ ОБМЕЖЕННЯ. 198

Vladyslav Dronov

MEDIA AS A TOOL FOR THE PROTECTION OF HUMAN RIGHTS. 201

Каненберг-Сандул Оксана Костянтинівна

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ В УМОВАХ ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ В
ДІЯЛЬНОСТІ УВКБ ООН 205

Мануйлова Катерина Вікторівна

ПРАВА ЛЮДИНИ У ЦИФРОВУ ЕПОХУ: ВИКЛИКИ ДЛЯ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВОГО
РЕГУЛЮВАННЯ. 207

Форманюк Вікторія Василівна

МЕРЕЖА АГЕНТСТВ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ЯК ІНСТИТУЦІЙНИЙ МЕХАНІЗМ
КООРДИНАЦІЇ ДЕЦЕНТРАЛІЗОВАНИХ АГЕНТСТВ ЄС. 210

Цибульська Ольга Юріївна

ПРОЦЕДУРА «EXEQUATUR» В УКРАЇНІ: МІЖНАРОДНИЙ ПРИВАТНО-ПРАВОВИЙ
АСПЕКТ 213

Ярмакі Володимир Христофорович

БАЛАНС МІЖ БЕЗПЕКОЮ ТА ПРИВАТНІСТЮ: ЦИФРОВИЙ КОНТРОЛЬ У ВОЄННИЙ ЧАС
КРИЗЬ ПРИЗМУ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА ПРАВ ЛЮДИНИ 216

Бірюков Руслан Миколайович

БОРОТЬБА З КІБЕРЗАГРОЗАМИ ЯК ФАКТОР СТАНОВЛЕННЯ МІЖНАРОДНОГО
ПОЛІЦЕЙСЬКОГО СПІВРОБІТНИЦТВА В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ 219

Войтович Павло Петрович

ІНФОРМАЦІЙНІ ПРАВА ЛЮДИНИ: ПІД ЗАГРОЗОЮ? 222

Белогубова Оксана Олександрівна
Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри міжнародного та європейського права,
кандидат юридичних наук, доцент

ЕНЕРГЕТИЧНА ДИПЛОМАТІЯ ЄС: МІЖНАРОДНИЙ ТА РЕГІОНАЛЬНИЙ ВИМІР

Значення енергетичної дипломатії для вирішення сучасних проблем, що виникають у сфері міжнародного енергетичного співробітництва, а також питань безпеки та життєдіяльності будь-якої країни важко переоцінити. Юридично оформлені об'єднання країн та миттєві міжнародні альянси здебільшого концентруються навколо питань безпеки та оборони, а віднедавна і енергетики. Незважаючи на багатолітню історію ЄС та повноваження в сфері енергетики не можна визначити, що ця сфера повноважень ЄС чи сам термін «енергетична дипломатія ЄС» є достатньо сформованим.

Енергетична дипломатія ЄС як частина зовнішньої політики ЄС в процесі свого розвитку та функціонування взаємно пов'язані та мають взаємний вплив. Сфера повноважень ЄС у зовнішній політиці та взаємовідносин, по-перше, визначає правову базу та форми реалізації енергетичної дипломатії (а також дипломатичної діяльності загалом), по-друге, відіграє вирішальну роль у легітимізації національних інтересів держав-членів у сфері енергетичної дипломатії ЄС. У свою чергу, енергетична дипломатія ЄС, спираючись на потенціал інструментів міжнародного права, сприяє забезпеченню енергетичної безпеки (національної, регіональної та міжнародної) і, тим самим, підтримці енергетичного порядку, у якому заінтересований ЄС. Загалом, енергетична дипломатія ЄС впливає на процес створення та дії норм права ЄС та сприяє розвитку комунітарного права.

З урахуванням специфіки енергетики, міжнародного енергетичного співробітництва, їхнього правового забезпечення, що базується на потенціалі міжнародного та національного права, енергетична дипломатія ЄС має не тільки самостійний характер, але й різні форми впливу та реагування на міжнародному та регіональному рівнях.

У сучасних умовах повноцінні нормативно-правові основи зовнішньої енергетичної політики та енергетичної дипломатії ЄС включають акти з односторонніми обмежувальними заходами, що застосовуються в енергетичній дипломатії низкою держав, а також включають у себе двосторонні та багатосторонні нормативні акти – домовленості із країнами-партнерами, країнами-претендентами на вступ у ЄС та третіми країнами щодо запровадження певних стандартів в енергетичному секторі та щодо застосування спільних принципів в енергетичній галузі.

Односторонні нормативно-правові акти ЄС у сфері енергетики регіонально-го рівня спрямовані на підвищення ефективності цілей енергетичної політики ЄС шляхом посилення координації політики держав-членів ЄС. Як правило,

це включає інтеграцію енергетичного ринку з урахуванням постійного розгортання державами-членами інструментів політики на національному рівні щодо відповідного енергетичного балансу та безпеки енергопостачання, що передбачено Договором про ЄС. Регіональні підходи можуть відігравати важливу роль в управлінні політикою ЄС щодо відновлюваних джерел енергії, яку Європейська Комісія визначила в рамковій програмі з питань клімату та енергетики на період до 2030 року як важливий елемент управління [1].

Міжнародний вимір енергетичної дипломатії ЄС включає в себе акти м'якого права ЄС, що поширюють принципи енергетичної безпеки та сталості, такі як інвестиції в альтернативні джерела енергії та конкурентоспроможності національних або основних постачальників електроенергії на ринку тих країн, що експортують енергію в країни ЄС, а окрім таких актів м'якого права діють міжнародні договори між ЄС та третіми країнами щодо спільних дій у разі надзвичайних ситуацій та конфліктів, наприклад пріоритет закупівлі, фіксована ціна та юрисдикція ЄС для вирішення спорів у цій сфері.

Енергетична дипломатія ЄС є повноцінною функціональною сферою дипломатичної діяльності ЄС. Вона має єдину сутність з «класичною» дипломатією (є засобом реалізації зовнішньої політики відповідно до міжнародного права) та, водночас, характеризується низкою особливостей, похідних від енергетичної галузі (особлива увага до реалізації цілей та завдань зовнішньої енергетичної політики держави, участі в ній енергетичних відомств та зв'язку енергетичних компаній, методів, що використовуються в ній).

Список використаних джерел:

1. Regulation (EU) 2018/1999 of the European Parliament and of the Council of 11 December 2018 on the Governance of the Energy Union and Climate Action. *Official Journal* L 328. 21.12.2018. P. 1–77.
2. A framework strategy for a resilient energy union with a forward-looking climate change policy (COM/2015/80 final). *European Commission*. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM:2015:80:FIN>
3. European Commission. (2022). Communication from the Commission to the European Parliament, the European Council, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions (COM/2022/108 final). *REPowerEU: Joint European action for more affordable, secure and sustainable energy*. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM%3A2022%3A108%3AFIN>

Ключові слова: міжнародне право, міжнародна дипломатія, Європейський Союз, енергетична дипломатія ЄС.

Key words: international law, international diplomacy, European Union, EU energy diplomacy.